

4. Сторонянська І. З., Пелехатий А. О. Фінансове забезпечення розвитку територіальних громад у контексті адміністративно-територіальної реформи / І. З. Сторонянська, А. О. Пелехатий // *Регіональна економіка*. – 2014. – №3. – С. 228-238.

5. Сторонянська І. З., Пелехатий А. О. Напрямки модернізації фінансового забезпечення розвитку територіальних громад у контексті завдань адміністративно-територіальної реформи / І. З. Сторонянська, А. О. Пелехатий // *Фінанси України*. – 2014. – № 10. – С. 97-108.

6. Коломієць І. Ф., Пелехатий А. О. Напрямки удосконалення адміністрування податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки / І. Ф. Коломієць, А. О. Пелехатий // *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду: [зб. наук. пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.)*. – Львів, 2015. – Вип. 1 (111). – С. 103-106. – 155 с.

7. Пелехатий А. О. Громадський контроль виконання місцевих бюджетів: проблеми та перспективи реалізації / А. О. Пелехатий, О. В. Лук'янська // *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду: [зб. наук. пр.] / НАН України. Ін-т регіональних досліджень; редкол.: В.С. Кравців (відп. ред.)*. – Львів, 2015. – Вип. 3 (113). – С. 55-58. – 111 с.

References

1. Tkachuk A. F. (2013). Detsentralizatsiya vlady: vid potreby do realizatsiyi [Decentralization of power: from requirements to implementation]. *Instytut hromadyans'koho suspil'stva; TzOV informatsiyno-konsul'tatsynnyu tsentr «Lehal'nyy status»*, 116 p.

2. Supreme Council of Ukraine (2015). Pro dobrovil'ne ob'yednannya terytorial'nykh hromad [On a voluntary association of communities]: Law of Ukraine, adopted on 2015, February 5, 157-VIII. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny – The Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 36. [in Ukrainian].

3. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015). Pro zatverdzhennya Metodyky formuvannya spromozhnykh terytorial'nykh hromad [On approval of methodologies capable of forming local communities]. Resolution on 2015, April 08, 214. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-p>.

4. Storonyans'ka I. Z., Pelekhatty A. O. (2014). Finansove zabezpechennya rozvytku terytorial'nykh hromad u konteksti administratyvno-terytorial'noyi reformy [Financial support for the development of local communities in the context of administrative-territorial reform]. *Rehional'na ekonomika - Regional Economy*, 3, pp. 228-238. [in Ukrainian].

5. Storonyans'ka I. Z., Pelekhatty A. O. (2014). Napryamky modernizatsiyi finansovoho zabezpechennya rozvytku terytorial'nykh hromad u konteksti zavdan' administratyvno-terytorial'noyi reformy [Directions modernize financial security of local communities in the context of the tasks of the administrative-territorial reform]. *Finansy Ukrayiny - Finance of Ukraine*, 10, pp. 97-108. [in Ukrainian].

6. Kolomyets' I. F., Pelekhatty A. O. (2015). Napryamky udoskonalennya administruvannya podatku na nerukhome mayno, vidminne vid zemel'noyi dilyanky [Directions improved administration of real property, other than land]. In V. Kravtsiv (Ed.), *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny [Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine]: Vol. 111(1)*. (pp. 103-106). Lviv: Institute of Regional Research of the NAS of Ukraine. [in Ukrainian].

7. Luk'yans'ka O. V., Pelekhatty A. O. (2015). Hromads'kyy kontrol' vykonannya mistsevykh byudzhetiv: problemy ta perspektyvy realizatsiyi [Public monitoring of local budgets: problems and prospects of realization]. In V. Kravtsiv (Ed.), *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny [Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine]: Vol. 113(3)*. (pp. 55-58). Lviv: Institute of Regional Research of the NAS of Ukraine. [in Ukrainian].

УДК 336.717.8

Я. В. Жовтанецька

аспірант,

ДУ «Інститут регіональних досліджень

імені М.І.Долішнього НАН України», м. Львів

МОДЕЛІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ БАНКІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Висвітлено існуючі підходи до розкриття моделей антикризового управління фінансовою діяльністю банків, здійснено їх систематизацію за такими критеріями як: вплив обсягів зняття вкладів і ступеня "набігу на банки", рейтингове оцінювання за системою дистанційного моніторингу і нагляду, ймовірність раннього передбачення збитків та банкрутства, рівень фінансової стабільності й виявлення глибини кризи, ступінь ризик-менеджменту банківської діяльності, оцінка ефективності антикризового управління, ранжування банків на основі фінансових коефіцієнтів та показників, ступінь фінансової лібералізації й можливості банкрутства банків.

Ключові слова: моделі антикризове управління, системи раннього попередження та реагування, неплатоспроможність, банкрутство, фінансовий колапс.

Zhovtanetska Ya. MODELS OF CRISIS MANAGEMENT OF BANKS FINANCIAL ACTIVITIES AND SPECIFIC FEATURES OF THEIR USAGE

Articles shows existing approaches to disclosure models of crisis management of banks financial performance. Those approaches are systematized by following criteria: impact of the volume of withdrawals of deposits and the degree of "banks raids", rating evaluation system for remote monitoring and surveillance, oossibility of early prediction of losses and bankruptcies, the level of financial stability and detection of depth of the crisis, level of banking risk management, assessment of the effectiveness of crisis management, banks ranking on the basis of financial ratios and indicators, the degree of financial liberalization and possibility of bank failures.

Key words: model of crisis management, early warning and reacting systems, insolvency, bankruptcy, financial collapse.

Сучасні умови функціонування банків України характеризуються недостатнім рівнем їх капіталізації, низькою якістю активів й відтоком депозитних зобов'язань, значним обсягом пролонгованих і безнадійних до повернення кредитів, що призвело до збитковості як банківського сектора в цілому, так і окремих установ. Такі умови актуалізують необхідність формування дієвих антикризових заходів з врахуванням попереджувальних, кризових й післякризових видів антикризового управління, специфіки діяльності фінансово-кредитних установ та розробки й використання моделей раннього попередження кризових явищ і загроз та прогнозування неплатоспроможності й ризику ліквідації і банкрутства.

Дослідженню основних проблем в банківському секторі та формуванню системи заходів антикризового управління присвячені наукові праці таких вітчизняних та зарубіжних науковців як: Іщенко О. О. [1], Марієв О. С., Трофімов А. А. [2], Рац О. М. [3], Серікбаєва А. М. [4], Бабанський А. [5], Хісаюкі Мітсуо [6], Сагайявала Ван ден Берг [7] та ін. Однак, незважаючи на значний науковий доробок учених, потребують подальшого дослідження питання, пов'язані із систематизацією моделей антикризового управління фінансовою діяльністю банків, їх особливостями та сферою використання.

Метою статті є обґрунтування і систематизація існуючих підходів до розробки моделей антикризового управління фінансовою діяльністю банків та висвітлення особливостей їх застосування.

Антикризове управління фінансовою діяльністю банку вимагає використання науково обґрунтованого методичного інструментарію, який сприятиме формуванню дієвих механізмів та концептуальних засад його здійснення. Для обґрунтування існуючих методів антикризового управління банківською діяльністю доцільно представити їх систематизацію з позицій попередження та раннього реагування, діагностики і оцінювання глибини кризових явищ й загроз у фінансовій діяльності банків з врахуванням існуючих ризиків.

Враховуючи багатоаспектність причин, симптомів і факторів банківських криз в економічній літературі розроблені різні підходи та моделі діагностики банківських криз й моделі моніторингу фінансової стабільності, виявлення сигналів кризових явищ як банківського сектору, так й окремих установ.

Систематизація моделей діагностики банківських криз дозволила нам виокремити моделі раннього попередження кризових явищ (EWS), моделі банківських криз, які пов'язані із прогнозуванням неплатоспроможності, порушенням банківської ліквідності, економічним спадом та фінансовою лібералізацією.

Міжнародний валютний фонд використовує різні комбінації моделей EWS для того, щоб контролювати поточне фінансове становище і передбачати розвиток банківських криз. Джагтіані, Коларі, Лем'є, і Сін, стверджують, що останнім часом з'явилося багато різних систем моніторингу, які були створені для виявлення фінансових проблем банківських установ. Р. С. Ван ден Берг вважає, що дані системи

моніторингу та EWS моделі покликані забезпечувати:
 -систематичну оцінку банківських установ для запобігання погіршення фінансового стану;
 -виявлення існуючих та потенційних проблемних ділянок у діяльності банків;
 -оптимальність розподілу ресурсів з позицій наглядових органів;
 -розуміння того, що кредитні установи потребують більш глибокого аналізу і банківського нагляду [5, с. 12].

Базельський комітет з банківського нагляду рекомендує аналітичні моделі та інструменти для виявлення і оцінки системних ризиків й загроз та представляє узагальнюючу класифікацію моделей раннього попередження кризових явищ з поділом на:
 1) моделі рейтингів оцінки або рейтингів ранжування;
 2) моделі передбачення банкрутства або виживання;
 3) моделі очікуваних збитків; 4) інші моделі [7, с. 23]. Цей орган міжнародного фінансового регулювання і контролю акцентує на потребі використання моделей раннього попередження і сигнальних показників кризових явищ, моделей макро- й мікро- стрес-тестування, моделей ланцюгової реакції та побічних ефектів, які сигналізують як криза одного або декількох фінансових посередників може спричинити фінансові негаразди інших установ.

Заслугує уваги підхід Альтмана і Хотчкісс, викладений у книзі "Корпоративні фінансові кризи банкрутства: передбачення і уникнення банкрутства, аналіз та інвестування в проблемну заборгованість", який представляє загальні моделі раннього попередження та прогнозування банкрутства і їх особливості (табл. 1).

Таблиця 1
Моделі раннього попередження кризових явищ*

Модель	Особливості
Якісного аналізу	Суб'єктивні моделі
Однофакторного аналізу	Базуються на застосуванні даних бухгалтерського обліку або показників ринку для оцінки ризику настання несприятливої ситуації.
Багатофакторного аналізу	Дискримінантні, Logit, Probit, нелінійні моделі із застосуванням нейронних мереж, рекурсивний аналіз, який базується на даних бухгалтерської або ринкової інформації: Z-рахунок Альтмана, Ольсон O-рахунок, проста ризику-модель Шамвея.
Дискримінантні та Logit-моделі	Z-рахунок для виробництва, Zета-рахунок для промислових споживачів, Приватна модель фірми – Z-рахунок, EM-оцінки (нестабільні ринки) та ін.
Системи штучного інтелекту	Експертні системи, нейронні мережі кредитної моделі S&P
Моделі попередбачених претензій	KMV Credit Monitor Model, Risk of Ruin
Комбінації коефіцієнтів / Моделі ринкової вартості	Moody's Risk Calc, Z-Score / Market Value Model

*Джерело: [5, с. 12]

Вважаємо, що достатньо комплексним є дослідження моделей, методів та інструментів оцінки фінансової стійкості банку в умовах фінансової нестабільності, проведене Іщенком О. О., який

БЮДЖЕТНА ТА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

систематизує моделі раннього попередження і реагування на кризові явища наступним чином: рейтингові системи (дистанційні і недистанційні), системи аналізу фінансових коефіцієнтів та однорідних груп, системи комплексної оцінки ризиків, статистичні моделі раннього передбачення (моделі передбачення зниження рейтингу, моделі передбачення збитку, статистичні моделі передбачення ймовірності банкрутства та строку до нього), інструменти макро- та мікропруденційного аналізу (системи індикаторів фінансової стійкості, системи стрес-тестування банку) [1, с. 154].

Обґрунтованим є підхід зарубіжних та вітчизняних учених до спроб моделювання банківських криз з позицій наростання явищ неплатоспроможності й наявності кризи незбалансованої ліквідності, який, на думку багатьох вчених зумовлений кризою "набігу на банки" чи кризою "банківської паніки".

Російські науковці О. С. Марієв та А. А. Трофімов ґрунтовно розкрили моделі банківської паніки, які в свою чергу поділяються на такі типи: моделі "сонячних плям" (які відомі як моделі "пророцтв, що самі збуваються" та "випадкового зняття коштів"), і моделі "фундаментальних факторів" [12, с. 603].

Моделі "сонячних плям" розглядають банківську паніку як один із можливих рівноважних станів в моделі множинних рівноваг. Причиною виникнення паніки в такому випадку є непередбачена зміна у настроях вкладників, які раптово вирішують зняти кошти зі своїх рахунків. Класичним прикладом моделі "сонячних плям" є модель, яка заклала основи економіко-математичного моделювання банківських криз – Даймонда і Дібвіґа.

З іншого боку, моделі фундаментальних факторів пояснюють набіги на банки з раціональної позиції, згідно якої банківська паніка може бути спровокована неплатоспроможністю банків та проінформованістю про негативні тенденції вкладників. За таким принципом побудовані моделі асиметричної інформації, за якими паніка виникає після раптової переоцінки портфеля активів банку вкладниками.

Іншою гіпотезою є теорія ліквідності, згідно із якою вкладники можуть здійснити набіг і на платоспроможні банки, у разі, коли передбачаються й прогнозуються проблеми із ліквідністю банківської установи, що в подальшому призводить до неплатоспроможності й неприбутковості.

На практиці уже розроблені і використовуються економіко-математичні моделі змішаного типу, що спричиняють банківські кризи, які поєднують в собі риси базових моделей й моделюють динаміку як кризи неплатоспроможності, так й кризи ліквідності.

Обґрунтовану і повну класифікацію моделей банківських криз, які пов'язані із спадом в економіці і лібералізацією відсоткових ставок запропонував Хісаюкі Мітсуо. Автор систематизував моделі банківських криз, які пов'язані із явищами банківської паніки (Даймонда Дібвіґа (1983), Алена і Гейла (1998), прогнозуванням фінансового колапсу (Манківа (1986), Сміта (1984)) та прогнозування ймовірності банкрутства банків Хелмана, Мурдока і Стігліца (2000) [6]. Характерними особливостями моделей банківської паніки є невизначеність попиту

ліквідності і низька прибутковість вкладень. В свою чергу, моделі фінансового колапсу відображають появу банківських криз через асиметрію інформації між банком і позичальниками, а також між банком та вкладниками. Третій тип моделей відображає взаємозв'язок між фінансовою лібералізацією та ймовірністю неплатоспроможності банків як результат їх ризикованих вкладень.

Розкриваючи специфіку систем раннього попередження дефолту у комерційних банках, А. М. Серікбаєва групує підходи до оцінки фінансової стабільності кредитних організацій, які використовуються у зарубіжній практиці таким чином:

1) наглядові банківські рейтингові системи (CAMELS, PATROL, ORAP), які можна умовно поділити на інсайдерські та дистанційні, які базуються на формалізованій процедурі аналізу органами нагляду надійності і фінансової стійкості банків. При цьому інсайдерські системи застосовуються в США, Україні, Казахстані, Польщі, Чехії, Словаччині, країнах Прибалтики, а дистанційні – в Італії, Франції, Аргентині;

2) системи на основі аналізу фінансових коефіцієнтів (BAKIS, BMS), які оперативно визначають відхилення у діяльності банків і забезпечують повноту й комплексність аналізу на основі порівняння фактичних значень показників з нормативними;

3) комплексні системи оцінки банківських ризиків (RATE, RAST), які базуються на індексному методі, методах експертних оцінок і найбільш широко застосовуються в Великобританії та Нідерландах;

4) статистичні (економетричні) моделі (SEER, SCOR, SAABA), що використовуються при прогнозуванні банкрутства й розрахунку величини очікуваних збитків;

5) макропруденційний аналіз, який охоплює використання таких систем, як показники фінансової стабільності і стрес-тестування на основі сценарного аналізу, аналізу чутливості портфеля, методу розрахунку максимальних втрат [4, с. 38].

Серед вітчизняних досліджень у даному напрямі доцільно виокремити підхід Рац О. М., де пропонується використання інтегрального таксономічного показника оцінки ефективності антикризового управління банком за такою моделлю:

$$Y = [Z_1; Z_2; Z_3; Z_4; Z_5; Z_6; Z_7; Z_8; Z_9; Z_{10}; Z_{11}; Z_{12}; Z_{13}; Z_{14}].$$

де Y – інтегральний таксономічний показник оцінки ефективності антикризового управління банком;

$Z_1 - Z_{14}$ – часткові показники оцінки ефективності антикризового управління банком.

Часткові показники оцінки ефективності антикризового управління банком розмежовуються в рамках: 1) показників, що характеризують фінансову стійкість банків, 2) показників, що характеризують ділову активність банків, 3) показників ліквідності банку, 4) показників ефективності управління банком [3, с. 364].

Представлені підходи до визначення видів та моделей антикризового управління банківською

діяльністю дозволяють зробити висновки, що вони різняться за рівнем прогнозування, функціональним призначенням, об'єктно-суб'єктивним складом, кількістю показників й індикаторів, можливостями застосування. З врахуванням цього підходи до моделювання криз й розробки методів та інструментів антикризового управління фінансовою діяльністю банків доцільно систематизувати з позицій виокремлення низки критеріїв, таких як: вплив обсягів зняття вкладів і ступінь "набігу на банки", рейтингова оцінка за системою дистанційного моніторингу і нагляду, ймовірність раннього передбачення збитків та банкрутства, рівень забезпечення фінансової стабільності й виявлення глибини кризи, ступінь ризиковості банківської діяльності та наявної системи оцінки ризиків, рівень та оцінка ефективності антикризового управління, темпи зниження параметрів фінансових коефіцієнтів і показників.

Така систематизація моделей банківських криз дозволяє обґрунтувати типізацію інструментів виявлення й прогнозування кризових явищ, їх вплив на фінансову стабільність банківської системи в залежності від принципів побудови, особливостей використання й основних типів моделей (рис. 1).

Вважаємо необхідним представити більш детально сферу застосування й можливості різних типів моделей банківської кризи, моніторингу, раннього виявлення й прогнозування та фінансової стійкості з позицій їх характеристики, кількості коефіцієнтів і показників, сфери використання.

Запропонована систематизація моделей, які пов'язані із банківськими кризами відображає взаємозв'язок між різними типами криз і можливостями їх прогнозування та дослідження їх впливу на кінцевий результат функціонування як окремих установ, так і банківської системи загалом. Зокрема, моделі "сонячних плям" застосовуються для дослідження кризи ліквідності та пов'язані із "набігом на банки", а моделі фундаментальних факторів – аналізу кризи неплатоспроможності. На практиці кризи взаємопов'язані та взаємообумовлені, що зумовлює необхідність використання моделей змішаного типу, які моделюють як кризу неплатоспроможності, так і ліквідності.

Дослідження моделей банківських криз, які пов'язані із спадом виробництва та фінансовою лібералізацією дозволило обґрунтувати основні параметри моделювання й можливість виникнення банківської паніки на основі моделей Даймонда Дібвіга та Алена Гейла. Моделі фінансового колапсу та ймовірності банкрутства ґрунтуються на використанні моделей Манківа та Сміта, а банкрутства банків зумовленого ризиковістю вкладів - Хелмана, Мердока і Стігліца.

Використання моделей й систем фінансових показників та коефіцієнтів, макро- і мікро- стрес тестування дозволяє виявити проблемні й кризові явища у діяльності банків, пов'язані із дисбалансами активів і пасивів, а також відслідковувати порогові значення їх ключових показників та індикаторів. Такий підхід дозволяє контролювати не лише поточний стан банківської системи, а й прогнозувати наслідки кризи для суб'єктів фінансового ринку. В свою чергу, використання стрес-тестування дозволяє передбачити можливі втрати, системні ризики та розробляти сценарії розвитку подій й необхідні заходи нейтралізації ризиків. Подальші дослідження повинні стосуватися удосконалення методичного інструментарію прогнозування ймовірності виникнення кризових явищ, практичного використання моделей раннього попередження і реагування та розробки інтегрального показника ефективності антикризового управління фінансовою діяльністю банків.

Список використаних джерел

1. Іщенко О. О. Вдосконалення інструментів оцінки фінансової стійкості банку в умовах економічної нестабільності / О. О. Іщенко // Молодий вчений. – 2015. - № 5 (20). - Частина . - С. 153-158.
2. Мариев О. С. Особенности классификации моделей банковских кризисов в условиях нестабильности / О. С. Мариев, А. А. Трофимов // Устойчивое развитие российских регионов: экономическая политика в условиях внешних и внутренних шоков : материалы XII междунар. научно-практической конференции (г. Екатеринбург, 17-18 апреля 2015 г.). — Екатеринбург : УрФУ, 2015. — С. 600-606.
3. Рац О. М. Інтегральна оцінка ефективності антикризового управління банком / О. М. Рац // Проблеми економіки. - 2013. - № 4, - С. 361-367.
4. Серикбаева А. М. Специфика систем раннего предупреждения дефолта в коммерческих банках / А. М. Серикбаева // Экономика и юриспруденция: теория и практика: материалы IV междунар. научно-практической конференции (г. Санкт-Петербург, 18 декабря 2015 г.). – СПб: Научный журнал "Globus", 2015. – С. 34-45.
5. Babanskiy A. Determinants of bank failures. The case of Russia. - [Електронний ресурс] / A. Babanskiy // DiVA Portal. – Режим доступу: umu.diva-portal.org/smash/.../FULLTEXT01.pdf.
6. Hisayuki Mitsuo Models of Banking Crises: Explaining Associations with Output Decline and Financial Liberalization. [Електронний ресурс] / Hisayuki Mitsuo // Institute of Developing Economies. Режим доступу: www.ide.go.jp/English/.../2006_04_18_01.pdf.
7. Ranjana Sahajwala Paul Van den Bergh Supervisory risk assessment and early warning systems. [Електронний ресурс] / Basel Committee on banking supervision working papers. – December 2000. - № 4. -53 p.

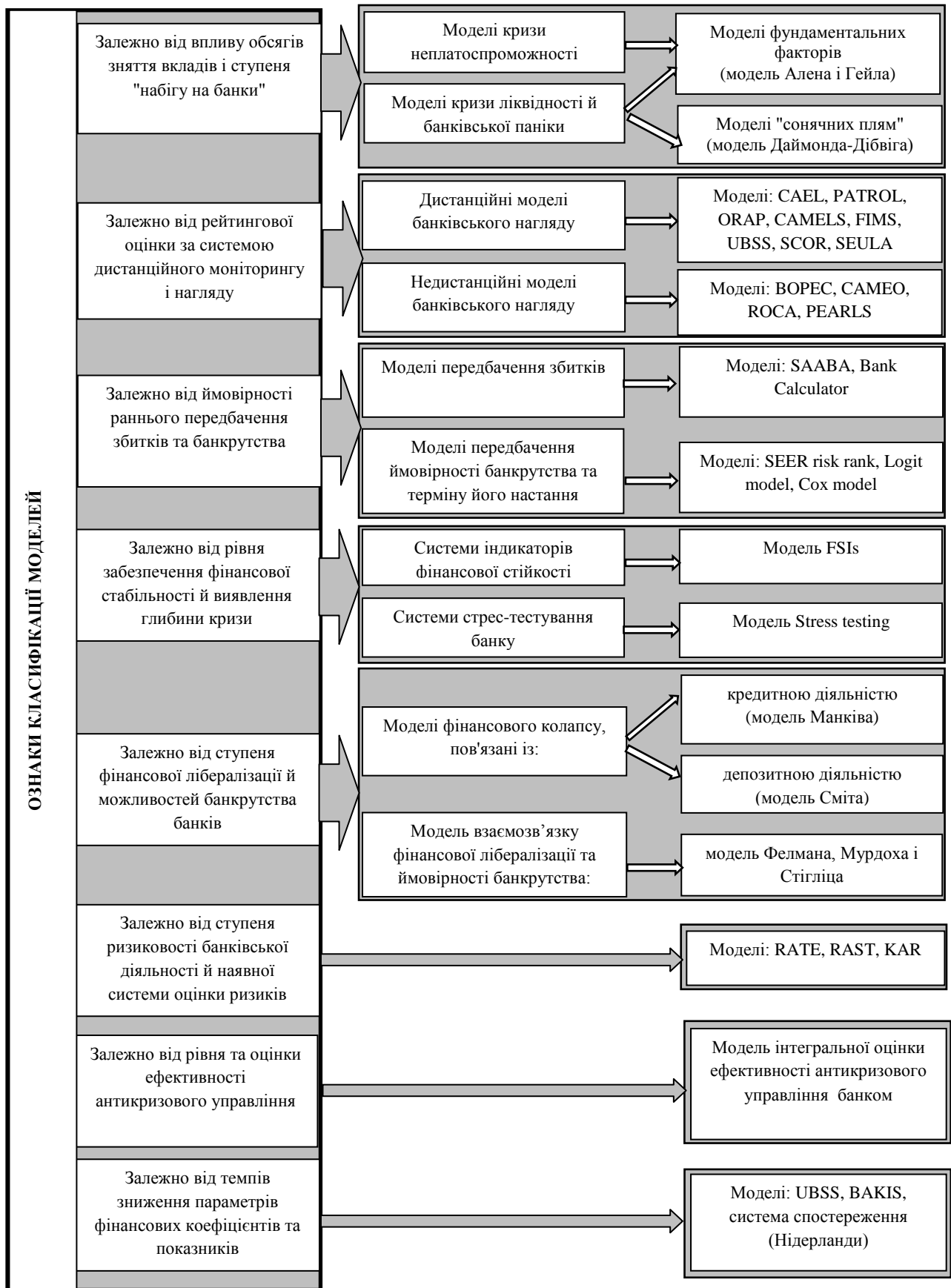

Рис. 1. Класифікація моделей банківських криз й рівня антикризового управління

Джерело: авторська розробка

References

1. Ischenko, O. O. (2015). Vdoskonalennia instrumentiv otsinky finansovoi stijkosti banku v umovakh ekonomichnoi nestabil'nosti [Improving assessment tools financial stability of the bank in terms of economic instability]. *Molodyj vchenyj - Young scientist*, 5(20), 153-158. [in Ukrainian].
2. Mariiev, O. S. (2015). Osobennosti klassifikacii modelej bankovskih krizisov v uslovijah nestabil'nosti [Features of the classification models of banking crises in the conditions of instability]. *Ustojchivoe razvitie rossijskikh regionov: jekonomicheskaja politika v uslovijah vneshnih i vnutrennih shokov [Sustainable development of russian regions: economic policy in the conditions of internal and external shocks]* : Proceedings of the VII International scientific-practical conference, 2015, April 17-18. Ekaterinburg : UrFU, 600-606. [in Russian].
3. Rats, O. M. (2013). Intehral'na otsinka efektyvnosti antykrizovoho upravlinnia bankom [The integrated evaluation of the effectiveness of crisis management bank]. *Problemy ekonomiky - Problems of Economics*, 4, 361-367. [in Ukrainian].
4. Serikbaeva, A. M. (2015). Specifika sistem rannego preduprezhdenija defolta v kommercheskih bankah [Specificity of default early warning systems in commercial banks]. *Jekonomika i jurisprudencija: teorija y praktika [Economics and law: theory and practice]*: Proceedings of the IV International scientific-practical conference, 2015, December 18. Sankt-Peterburg, SP: Science magazine "Globus". 34-45. [in Russian].
5. Babanskiy A. (2012) Determinants of bank failures. The case of Russia. - [Електронний ресурс] / A. Babanskiy // DiVA Portal. - Retrieved from: umu.diva-portal.org/smash/.../FULLTEXT01.pdf. [in English].
6. Hisayuki Mitsuo (2006). Models of Banking Crises: Explaining Associations with Output Decline and Financial Liberalization. Retrieved from: www.ide.go.jp/English/.../2006_04_18_01.pdf]. [in English].
7. Ranjana Sahajwala Paul Van den Bergh (2000). Supervisory risk assessment and early warning systems. Basel Committee on banking supervision working papers. - December. 4, 53 p. [in English].

УДК 336.012.24:330

I. А. Канцір

кандидат економічних наук, викладач
Львівського техніко-економічного коледжу
Національного університету "Львівська політехніка", м. Львів

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГУЛЯТОРНИХ МЕХАНІЗМІВ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ, ЯК ЕЛЕМЕНТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Проаналізовано вплив кризових явищ на фінансову систему України. Визначено пріоритетні напрямки підвищення ефективності функціонування фінансового сектора.

Подано шляхи та напрями реформування ринку фінансових послуг України, домінантою подано перебудову чинної економічної моделі державного регулювання фінансової системи.

Аналіз моделей органів регулювання та нагляду у фінансовій сфері національної економіки спрямовано на імплементацію мегарегулятора, як цілісну і комплексну систему державного регулювання фінансової системи з єдиним вектором дії. Окреслено основні функції та завдання мегарегулятора. Проілюстровано головну перевагу мегарегулятора, як спроможність здійснювати моніторинг фінансової системи держави. Визначено основні заходи підвищення якості регулювання фінансової системи відповідно до європейських стандартів надання фінансових послуг. Запропоновано шляхи імплементації єдиного органу нагляду та контролю.

Ключові слова: фінансова система, державне регулювання, мегарегулятор, національна економіка.

Kantsir I. WAYS TO IMPROVE EFFICIENCY OF REGULATORY MECHANISMS OF FINANCIAL SYSTEM AS A PART OF NATIONAL ECONOMY

Influence of the crisis on the financial system of Ukraine is analyzed. The priority areas of improving the functioning of the financial sector are defined.

Article shows ways and directions of reforming of financial services market in Ukraine. The key priority is given to reconstruction of the current economic model of state regulation of the financial system.

Analysis of models of regulatory and supervision authorities of financial sphere of national economy is aimed at implementing a megaregulator as a coherent and comprehensive system of state regulation of the financial system with a single vector action. The basic functions and tasks of a regulator are determined. Main benefits of a megaregulator are shown, such as ability of state financial system monitoring. The main measures of improving the quality of regulation of the financial system in compliance with European standards of financial services. The ways of implementing a single authority if control and supervision are proposed.

Keywords: financial system, government regulation, supervisory authority, national economy.

Наслідки глобальної економічної кризи, нестабільна політична ситуація та військовий конфлікт на території України не лише спричинили суттєві втрати на макро- й мікрорівні, але і вказали на фундаментальні проблеми національної економіки (з

особливим наголосом на її фінансову складову – фінансову систему). У сучасних умовах адекватним вирішенням протиріч, які унеможливають процес економічного розвитку та стабілізації фінансового сектора національної економіки, буде перебудова